

Słowo od Wydawcy	5
Wstęp: ZARYS PROBLEMATYKI	13
Obojętność religijna i wirusy Fryderyka Nietzschego	15
Świat we władaniu bycia	18
Ontologia możliwości	21
Dekonstrukcja religii	24
1. POSTMODERNIZM CZY PONOWOCZESNOŚĆ?	29
Wszyscy jesteście postmodernistami	29
Postmodernizm jako karnawał filozoficzny	33
Późna nowoczesność – propozycja Chantal Millon-Delsol	36
Wiara na miarę człowieka późnej nowoczesności	39
2. EUROPEJSKIE <i>FIDES ET RATIO</i>	41
Kultura jako poszukiwanie formy	41
Korzenie Europy	44
Uwarunkowania kultury i filozofii	49
Przekaz jako proces antropologiczny	51
Od mitu do logosu	53
Mądrość filozoficzna	54
Poznawać przyczyny	55
Filozofia i władza	56
Retoryka i prawo	59
Religia, czyli publiczny kult	63
Tęsknota za prawdziwym Bogiem	64
W świecie idei	67
Filozofia jako <i>scientia divina</i>	68

3. CZY KULTURA BEZ CELU?	71
Poliglotyzm kulturowy	71
Bezcelowi ludzie	73
Heideggerowskie „obciążenie winą”	74
Kultura „luzowania”	76
Wspólny świat i porozumienie	78
Nieusuwalność celu	80
4. RELIGIA BEZ ISTOTY	83
Co mówi etymologia	83
Każdy człowiek jest religijny	85
Bezistocie religii	86
Bezistota religii projektu postmodernistycznego	88
5. RELIGIA I SYMULACJA	93
Religia bez religii	93
„Symulakrum boskości”	96
Walka ikonoklastów powinna trwać nadal	98
Ikoniczna śmierć Boga	99
6. ATEIZM NIKOGO NIE RATUJE	101
W kręgu filozofów-artystów	101
Ateizm – anonimowa „religia” uznana za najcenniejsze dziedzictwo Europy	103
Pragmatyczna wizji religii	105
Prawda i poznanie	108
Filozofia jako ironia	109
Przygodność i solidarność	110
7. WIARA I BEZRADNY ATEIZM	113
Etymologia terminu „ateizm”	113
Barwy ateizmu	115
Czym jest niewiara?	116
Źródła niewiary i ateizmu	118
Egzystencjalne problemy niewierzących	119
Współczesne formy ateizmu	123
Europa i chrześcijaństwo to jedno	124
Rozum, który dzieli	125

8. DOBRA NOWINA	129
Pozagrobowe zwycięstwo Nietzschego	129
Heroizm ateistycznej prywatności	131
„Chora życia”	133
Zbawienie poza Kościołem	135
Rachunek na korzyść Boga	137
9. IMMANUEL KANT – NASZ WSPÓŁCZESNY	139
Filozoficzne dziedzictwo Kanta	139
Waga sądów syntetycznych <i>a priori</i>	140
Metafizyka jako nauka	141
Religia, moralność i powszechny Kościół ludzkości	144
Bóg – stróż moralności i religii moralnej	145
Bóg istnieje jedynie w nas	149
10. ZROZUMIEĆ NIETZSCHEGO, CZYLI ZROZUMIEĆ TERAŹNIEJSZOŚĆ	153
Filozof XXI wieku	153
Nietzsche Krzysztofa Michalskiego	154
Jak czytać Fryderyka Nietzschego?	156
Religijne prorocтва Zaratustry	157
Resentyment źródłem religii	160
Gdzie podział się Bóg?	163
„Cnota darząca” i „miłość wieczności”	168
Chrześcijańskie doświadczenie Jezusa	171
11. FILOZOFOWIE POSTMODERNISTYCZNI POWRACAJĄ DO RELIGII	173
Szczęśliwe <i>retractatio</i> postmodernistów	173
Jacques Derrida – filozof, artysta, prorok	175
Poza tekstem nie ma nic	178
Gramatologia, czyli wizja pisma	180
Transcendentalne funkcje „różni”	182
Filozofia poza rzeczywistością	183
Religia w obrębie rozumu	184
Między „chorą” a mesjanizmem	187
Umysł ponowoczesny a religia	190
Myśleć o niemożliwej religii	193

12. CZY JACQUES DERRIDA CZEKAŁ NA MESJASZA?	195
Rdzeń mesjanizmu	195
Między mesjaniczością a mesjanizmem	197
Na Mesjasza nie można czekać	200
Heideggerowski mesjanizm i Derridiańska dekonstrukcja	201
Dekonstrukcja i objawienie	204
Nie ma metafizyki, jest religia	208
13. FILOZOFIA SPRAWIEDLIWOŚCI	215
Sprawiedliwość starożytnych	215
Johna Rawlsa teoria sprawiedliwości	217
Codzienne bogactwo sprawiedliwości	218
Sprawiedliwość jako fakt ludzki	219
Sprawiedliwość współdzielcza	222
Sprawiedliwość rozdzielcza	224
Sprawiedliwość wymienna	225
14. USYTUOWANIE PRAWDY	
W PROJEKCIE POSTMODERNISTYCZNYM	227
Źródła problematyczności prawdy	227
Fryderyk Nietzsche	228
Ferdinand de Saussure	230
Zrealizowany bezrozum	233
15. FENOMENOLOGICZNE WIDZENIE RELIGII.	
EDMUND HUSSERL I JEAN-LUC MARION	237
Specyfika fenomenologii jako filozofii	237
Konwersje Husserla	238
Bóg kocha bez bycia	242
Między idolem a ikoną	245
Bóg – Dar Miłości	247
16. CIERPIĄCY BÓG. CZY TO MOŻLIWE?	251
Bóg cierpi	251
Milczący bóg Greków	252
Bóg Tomasza z Akwinu	258
Całkiem Inny cierpi	262
Cierpienie znakiem pełni	262

17. „WIARA” CZY „DUCHOWOŚĆ”?	
NOWE WYZWANIE POSTMODERNIZMU	265
Metafizyka podmiotu	265
Zmienne losy religii	267
Wiara i duchowość pozostają	269
Wiara chrześcijańska	272
Pojednanie wiary z rozumem	274
Chrześcijańska duchowość	276
„Duchowość” postmodernistyczna	277
Kryzys czy odnowa?	282
18. CZY MOŻNA DAWAĆ SOBIE RADEĘ BEZ BOGA?	283
Optymistyczne i absolutnie wolne życie bez Boga	283
Ludzka wolność i jej podstawy	286
Jana Pawła II ikona Apokalipsy	291
Ewangeliczna sprawiedliwość	295
Miłość i sprawiedliwość	296
Wyższa sprawiedliwość	298
ZAKOŃCZENIE	301
Summary	307
Indeks osobowy	311
Indeks przedmiotowy	325

Contents

Publisher's word	5
Introduction: OUTLINE OF PROBLEMS	13
Religious indifference and Friedrich Nietzsche's viruses	15
World ruled by beeing	18
Ontology of possibilities	21
Deconstruction of religion	24
1. POSTMODERNISM OR POSTMODERNITY?	29
We are all postmodernists	29
Postmodernism as a philosophical carnival	33
Late modernity – Chantal Millon-Delsol's proposal	36
Faith on the human of late modernity	39
2. EUROPEAN <i>FIDES ET RATIO</i>	41
Culture as a search of form	41
Roots of Europe	44
Conditionings of culture and philosophy	49
The transmission as an anthropological process	51
From myth to logos	53
Philosophical Wisdom	54
Explore the reasons	55
Philosophy and power	56
Rhetoric and law	59
Religion, the public worship	63
The longing for the true God	64
In the world of idea	67
Philosophy as a <i>scientia divina</i>	68

3. CULTURE WITHOUT AIM?	71
Cultural polyglotism	71
People without aim	73
Heidegger's "fault burden"	74
Culture of "relief"	76
Common world and the agreement	78
Irremovability of aim	80
4. RELIGION WITHOUT ESSENCE	83
What does etymology say?	83
Every man is religious	85
Inessentials of religion	86
Inessential religion in postmodern project	88
5. RELIGION AND SIMULATION	93
Religion without religion	93
"Simulacrum of divinity"	96
The struggle of iconoclasts should continue	98
Iconic death of God	99
6. ATHEISM DOES NOT SAVE ANYONE	101
In the circle of philosophers-artists	101
Atheism – anonymous "religion" regarded as the most precious heritage of Europe	103
Pragmatic vision of religion	105
Truth and cognition	108
Philosophy as an ironic	109
Contingency and solidarity	110
7. FAITH AND HELPLESS ATHEISM	113
Etymology of the term "atheism"	113
The colours of atheism	115
What is disbelief?	116
Sources of disbelief and atheism	118
Existential problems of non-believers	119
Contemporary forms of atheism	123
Europe and Christianity is one	124
Reason, which divides	125

CONTENTS

8. GOOD NEWS	129
Nietzsche victory after death	129
Atheist privacy heroism	131
“Khora of life”	133
Salvation outside the Church	135
Account for the benefit of God	137
9. IMMANUEL KANT – OUR CONTEMPORARY	139
Kant’s philosophical heritage	139
Significance of a priori synthetic judgements	140
Metaphysics as a science	141
Religion, morality and universal Church of humanity	144
God – the guardian of morality and moral religion	145
God exists only in us	149
10. UNDERSTANDING NIETZSCHE	
HOW TO UNDERSTAND THE PRESENT	153
Philosopher of XXI century	153
Krzysztof Michalski’s Nietzsche	154
How to read Friedrich Nietzsche?	156
Zarathustra’s religious prophecies	157
Ressentiment as a source of religion	160
Where is God gone?	163
“Radiant virtue” and “love of eternity”	168
Christian experience of Jesus	171
11. POSTMODERN PHILOSOPHERS’	
RETURN TO RELIGION	173
Happy retractatio of postmodern philosophers	173
Jacques Derrida – philosopher, artist, prophet	175
There is nothing beyond text	178
Grammatology, the vision of writing	180
The transcendental functions of “differance”	182
Philosophy beyond reality	183
Religion within reason	184
Between “khora” and Messianism	187
Postmodern mind and Religion	190
To think of impossible religion	193

12. DID JACQUES DERRIDA WAIT FOR THE MESSIAH?	195
The core of messianism	195
Between Messianity and Mesianism	197
One cannot wait for Massiah	200
Heidegger's messianism and Derrida's deconstruction	201
Deconstruction and the revelation	204
There is no metaphysics, there is religion	208
13. PHILOSOPHY AND JUSTICE	215
Justice of the ancient	215
Theory of justice by John Rawls	217
Everyday wealth of justice	218
Justice as a human fact	219
Cooperative justice	222
Distributive justice	224
Exchangeable justice	225
14. LOCATION OF THE TRUTH IN POSTMODERN PROJECT	227
Sources of disputability of the truth	227
Friedrich Nietzsche	228
Ferdinand de Saussure	230
Realized reasonless	233
15. PHENOMENOLOGICAL VISION OF RELIGION. EDMUND HUSSERL AND JEAN-LUC MARION	237
The specificity of phenomenology as a philosophy	237
Husserl's conversions	238
God loves without being	242
Between idol and icon	245
God – The Gift of Love	247
16. SUFFERING GOD. IS THAT POSSIBLE?	251
God suffers	251
Silent god of the Greeks	252
God of Thomas Aquinas	258
Completely Other is suffering	262
Suffering as a sign of fullness	262

CONTENTS

17. "FAITH" OR "SPIRITUALITY".

- NEW CHALLENGES OF POSTMODERNISM 265
- The metaphysics of the subject 265
- The vicissitudes of religion 267
- Faith and spirituality remain 269
- The Christian faith 272
- Reconciling faith and reason 274
- Christian spirituality 276
- Postmodern "spirituality" 277
- Crisis or renewal? 282

18. CAN YOU GET ON WITHOUT GOD? 283

- Optimistic and absolutely free life without God 283
- Human freedom and its base 286
- The icon of the Apocalypse by John Paul II 291
- The evangelical justice 295
- Love and justice 296
- Higher justice 298

CONCLUSION 301

Summary 307

Index of names 311

Index of subjects 325